

**2020–2021 M. M. LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO
II SRAUTO UŽDUOTIES KANDIDATŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

TEKSTO SUVOKIMAS
(Maksimalus taškų skaičius – 12)

Pastabos:

- 1) atsakymai į atvirusius klausimus gali būti formuluojami kitais žodžiais;*
- 2) atsakymai, vertinami rankiniu būdu mokiniui testą atlikus elektroninėje užduočių atlikimo sistemoje, vertinimo instrukcijoje yra paryškinti.*

Kl. nr.	Galimi atsakymai	Taškai	Vertinimo pagrindimas
I tekstas			
1.	Žmogus iš Lietuvos	1	Išrašyti žodžiai, nusakantys tapatybę.
		0	Išrašyti žodžiai, nenusakantys tapatybės. / Neišrašyta.
2.	Tai kartos, kurias vienija atsidavimas savo žemei. Tai kartos, kurių palikuonimi jaučiasi lyrinis „aš“.	2	2 teiginiai pasirinkti tinkamai.
		1	1 teiginys pasirinktas tinkamai.
		0	Nė vieno tinkamo teiginio nepasirinkta.
3.	Atitinka tuo, kad ir vienas ir kitas turi jungiamąją reikšmę. Kitoks, nes į jo vaizdą įtraukiamos konkrečių asmenų pavardės / įtraukiami naujųjų laikų ženklai.	2	Tinkamai nurodytas 1 bendras bruožas ir vienas skirtumas.
		1	Tinkamai nurodytas arba 1 bendras bruožas, arba vienas skirtumas.
		0	Bruožai nurodyti netinkamai. / Neatsakyta.
4.	publicistinio	1	Tinkamai nurodytas funkcinis stilius.
		0	Netinkamai nurodytas funkcinis stilius. / Neatsakyta.

II tekstas			
5.	<p>Teksto autorės požiūris nevienareikšmis / ji vertina ir teigiamai, ir neigiamai.</p> <p>Autorė sako, kad technologijų pasaulis leidžia žmogui būti tuo, kuo jis nori, ir tai yra drąsu, gali jam padėti išspręsti įtampas, tačiau kartu tai pavojinga, nes žmogus gali pamesti savo tapatybę, apsimetimas gali įtampas tik padidinti.</p>	2	Tinkamai įvardytas požiūris, atsakymas pagrįstas tekstu.
		1	Tinkamai įvardytas požiūris, tačiau atsakymas nepagrįstas ar pagrįstas netinkamai / remiamasi teksto medžiaga, iš kurios galima atpažinti požiūrį, tačiau jis neįvardytas. // Atskleista tik viena požiūrio pusė ir argumentuojama.
		0	Netinkamai įvardytas požiūris ir netinkamai pagrįsta. / Neatsakyta.
6.	<p>1) Išsakytas pritarimas arba nepritarimas į pirmame tekste aptariamą tapatybės formavimąsi (žmogaus tapatybę formuoja jo ryšys su istorija ir kultūra) ir į antrame tekste aptariamą tapatybės formavimąsi (žmogaus tapatybę gali formuoti ir šiuolaikinės technologijos).</p> <p>2) Požiūris argumentuojamas savo pasirinkta medžiaga.</p> <p>3) Kuriamas rišlus tekstas.</p>	4	<p>Aiškus požiūris į tekstuose išsakytą nuomonę.</p> <p>Argumentai tinkami ir svarūs. Parašytas rišlus ne trumpesnis nei trijų sakinių ir kalbos požiūriu taisyklingas tekstas.</p>
		3	<p>Aiškus požiūris į tekstuose išsakytą nuomonę.</p> <p>Argumentai tinkami ir svarūs. Parašytas rišlus ne trumpesnis nei trijų sakinių tekstas.</p>
	Atsakymas tinkamas turinio požiūriu, bet yra kalbos klaidų.	2	Vienas atsakymo trūkumas turinio aspektu.
		1	Du atsakymo trūkumai turinio aspektu.
		0	Atsakyta neteisingai. / Neatsakyta.

KALBOS PAŽINIMAS IR VARTOJIMAS
(Taškai dalijami iš dviejų. Maksimalus taškų skaičius – 16)

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Vertinimas																																										
7.	<p>Kai pagalvoji, Vilnius vis tiek šalia. Kelios valandos traukiniu ir tu jau ten. Todėl nėra kada pasiilgti. Man atrodo, reikia nebijoti gyvenime eksperimentuoti ir susidurti su iššūkiais, būti ten, kur tuo metu norisi, kur gera, kur jauti įkvėptas. Įdomu pažinti kitas kultūras, miestus, žmones, gamtą, pažinti pasaulį, kuriame gyvename. Būtų sudėtinga kurti neatsigręžiant į save pačią, savo širdį, gyvenimą, patirtį, jausmus ir net slaptąsias mintis. Bet mano kūryba yra ne apie mane, o apie mus visus. Mes visi tokie panašūs, labiau nei nepanašūs. Dalijamės ta pačia duona. Nors visas šis procesas užima daugiau laiko ir gal būtų gerokai paprasčiau kurti kompiuteriniu būdu, tačiau man niekas nepakeis žmogaus rankų darbo grožio ir jautrumo. Aš retai paįsau iš nuotraukų, bet kartais visai įdomus ir toks kūrybinio proceso variantas.</p>	10	Už kiekvieną teisingą atsakymą – 1 taškas.																																										
8.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Žodis</th> <th style="text-align: center;">Giminė</th> <th style="text-align: center;">Skaičius</th> <th style="text-align: center;">Linksnis</th> <th style="text-align: center;">Laikas</th> <th style="text-align: center;">Laipsnis</th> <th style="text-align: center;">Kalbos dalis / Veiksmazodžio forma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ištikima</td> <td>Mot.</td> <td>Vns.</td> <td>Vard.</td> <td>–</td> <td>Nelyg.</td> <td>Būdvardis</td> </tr> <tr> <td>plaikstomų</td> <td>Vyr.</td> <td>Dgs.</td> <td>Kilm.</td> <td>Es.</td> <td>–</td> <td>Neveikiamasis dalyvis</td> </tr> <tr> <td>įtaigiai</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>Nelyg.</td> <td>Prieveiksmis</td> </tr> <tr> <td>nepaisydama</td> <td>Mot.</td> <td>Vns.</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>Pusdalyvis</td> </tr> <tr> <td>sukaupusias</td> <td>Mot.</td> <td>Dgs.</td> <td>Gal.</td> <td>Būt. k.</td> <td>–</td> <td>Veikiamasis dalyvis</td> </tr> </tbody> </table>	Žodis	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laikas	Laipsnis	Kalbos dalis / Veiksmazodžio forma	ištikima	Mot.	Vns.	Vard.	–	Nelyg.	Būdvardis	plaikstomų	Vyr.	Dgs.	Kilm.	Es.	–	Neveikiamasis dalyvis	įtaigiai	–	–	–	–	Nelyg.	Prieveiksmis	nepaisydama	Mot.	Vns.	–	–	–	Pusdalyvis	sukaupusias	Mot.	Dgs.	Gal.	Būt. k.	–	Veikiamasis dalyvis	5	Už kiekvieną teisingą atsakymą – 1 taškas.
Žodis	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laikas	Laipsnis	Kalbos dalis / Veiksmazodžio forma																																							
ištikima	Mot.	Vns.	Vard.	–	Nelyg.	Būdvardis																																							
plaikstomų	Vyr.	Dgs.	Kilm.	Es.	–	Neveikiamasis dalyvis																																							
įtaigiai	–	–	–	–	Nelyg.	Prieveiksmis																																							
nepaisydama	Mot.	Vns.	–	–	–	Pusdalyvis																																							
sukaupusias	Mot.	Dgs.	Gal.	Būt. k.	–	Veikiamasis dalyvis																																							
9.	<p>„Na, žinokitės, – burbtelėjo Vytautas, akimis palydėdamas nekantriausius, – jūs kopkite aukštyn, jei norite, o mes jūsų palauksime pakalnės trobelėje iki saulėlydžio.“</p> <p>Laimingiausi tie, kuriems ir gimtoji, ir svetima kalba tampa saviraiškos galimybe, o ne burtų lazdele, kuriai palytėjus virsti kuo nors kitu, o jei vis dėlto perėjęs į kitą kalbą virsti kažkuo kitu, vadinasi, gerai nesijauti niekur.</p> <p>Tą vasarą mano tėvai užsisklendė, garsiai nekalbėjo apie okupaciją, o aš, nuo mažens įpratinta nesikišti į suaugusiųjų kalbas, nieko neklausinėjau, gyvenau tik nuogirdomis, kurios giliai įstrigo ir kurias tik daug vėliau supratau.</p>	3	Už kiekvieną teisingą atsakymą – 1 taškas.																																										

10.	I	3	Už kiekvieną teisingą atsakymą – 1 taškas.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keli pažyminiai po pažymimojo žodžio 2. Šalutinis papildinio sakiny 3. Sudėtinio bejungtukio sakinio dėmenys 		
	II	3	Už kiekvieną teisingą atsakymą – 1 taškas.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įterpinys 2. Vienarūšės sakinio dalys, sujungtos jungtuku „tik“ 3. Vienarūšės sakinio dalys po apibendrinamojo žodžio 		
11.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dar ir šiandien, pasakodami apie save, senieji dainininkai pradeda kalbą nuo tėviškės. 2. Požeminė keturkampė mūro dalis yra viena seniausių liekanų Lietuvoje. 3. Jos kūryba puikiai atitinka meno teoriją. 4. Esu laiminga, nes per darbą tenka bendrauti su labai skirtingomis asmenybėmis, tai mane moko būti visapusiška. 5. Šių menininkų darbai turtingi eksperimentų. 6. Visiškai savęs nedrausmindama, daugiausia žavėjaisi lietuvių menu. 7. H. Radauskas atstovauja idėjai, kad poezija yra pasaulio pažinimo būdas. 8. Įamžinti Vydūną išskirtinėje erdvėje užtruko net septynerius metus. 	8	Už kiekvieną teisingą atsakymą – 1 taškas.

TEKSTO KŪRIMAS
(Maksimalus taškų skaičius – 32)

TEKSTO TURINIO VERTINIMAS
(Maksimalus taškų skaičius – 13)

Aspektas	Aprašai	Taškai
Temos suvokimas ir plėtojimas	Tema suvokta, plėtojama puikiai, pasirinkti aspektai išryškina jos aktualumą.	5
	Tema suvokta, plėtojama tinkamai, jos esmei atskleisti pasirinkti tinkami aspektai.	4
	Tema iš esmės suvokta, aspektai pasirinkti tinkamai, jie analizuojami, tačiau ne visur pavyksta išvengti paviršutiniškumo.	3
	Tema suvokta paviršutiniškai, pasirinkti temos aspektai ne visi išplėtoti arba prieštarauja vienas kitam.	2
	Tema suvokta iš dalies, pasirinkti aspektai nepadeda atskleisti temos / negebama išskirti aspektų.	1
	Tema nesuvokta / rašoma apie dalykus, nesusijusius su tema.	0
Teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas ir vertė	Visi teiginiai puikiai pagrindžiami, remiantis literatūros (kultūros) žiniomis ir savo patirtimi. Argumentai parinkti taikliai; jų parinkimas rodo mokinio brandą, išprusimą, konteksto išmanymą.	5
	Visi teiginiai pagrindžiami, remiantis literatūros (kultūros) žiniomis ir savo patirtimi. Argumentų pakanka. Jie svarūs, įtikinami.	4
	Visi teiginiai pagrindžiami, remiantis literatūros (kultūros) žiniomis ir savo patirtimi. Didžioji dalis argumentų yra tinkami, bet kartais nepavyksta išvengti jų atsitiktinumo.	3
	Argumentai formalūs, paviršutiniški / ne visi teiginiai pagrįsti.	2
	Bandoma argumentuoti.	1
	Neargumentuojama / tuščiažodžiaujama.	0
Mokinio individualybės atsiskleidimas	Rašinyje ryškiai atsiskleidžia mokinio mąstymo ir raiškos individualumas; idėjos perteikiamos kūrybiškai, originaliai komponuojant tekstą.	3
	Rašinyje atsiskleidžia mokinio mąstymo / raiškos individualumas.	2
	Rašinyje yra individualaus mokinio mąstymo apraiškų.	1
	Rašinyje neatsiskleidžia individualus mokinio mąstymas.	0
Bendra taškų suma		13

TEKSTO STRUKTŪROS IR KALBINĖS RAIŠKOS VERTINIMAS
(Maksimalus taškų skaičius – 7)

Aspektas	Aprašai	Taškai
Teksto struktūra ir nuoseklumas	Struktūra tinkama pasirinktam žanrui, tekstas nuoseklus.	2
	Bandoma paisyti struktūros reikalavimų, tekstas nuoseklus. / Struktūra tinkama, tačiau yra nuoseklumo trūkumų.	1
	Nepaisoma struktūros ir nuoseklumo reikalavimų.	0
Stiliaus, žodyno ir sintaksinių formų tinkamumas	Rašydamas mokinys atskleidžia savo iškalbą ir erudiciją. Atskleidžiamas gebėjimas pasinaudoti visais reikalingais kalbos klodais. Kalba aiški, sklandi. Žodynas turtingas; sakinių struktūra įvairi. Vienas kitas neesminis trūkumas.	5
	Kalba aiški, sklandi. Žodynas turtingas; sakinių struktūra įvairi. Gali pasitaikyti tikslumo trūkumų.	4
	Kalba iš esmės aiški, sklandi. Žodynas nepakankamai turtingas; sakinių sandara mažai įvairuoja. Pasitaiko tikslumo trūkumų.	3
	Pasitaiko aiškumo, sklandumo, sakinių struktūros trūkumų. Žodynas ribotas. Sakinių sandara neįvairi. Daug tikslumo trūkumų.	2
	Yra daug aiškumo trūkumų; neįvairios sakinių ribos / sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	1
	Kalba neaiški, nerišli; sunku suprasti turinį. Sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.	0
	Iš viso	7

RAŠTINGUMO (GRAMATIKOS, ŽODYNO, RAŠYBOS, SKYRYBOS) VERTINIMAS
(Maksimalus taškų skaičius – 12)

Klaidų skaičius	Taškai
0	12
1	11
2	10
3–4	9
5–6	8
7–8	7
9–10	6
11–12	5
13–14	4
15–16	3
17–18	2
19–20	1
21 ir daugiau	0

Pastabos:

1. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikytini atvejai, nurodyti 5–10 klasių vadovėliuose, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ ir „Kalbos klaidų sąrašė“.
2. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis, išskyrus atvejus, kai ta pati rašybos klaida pasikartoja bendrašakniuose žodžiuose kelis kartus, pvz., *gryžti, sugryžimas*, tokios klaidos laikomos viena klaida.
3. Viena skyrybos klaida laikoma tik to paties įterpinio neskyrimas ir ta pati citatos skyrybos klaida. Kiti skyrybos atvejai nedubliuojami. Skyrybos klaidos, esančios pavadinime, pažymimos, tačiau nelaikomos klaidomis.
4. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.
5. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos skaičiuojamos tik 200 žodžių apimties teksto dalyje. Turinys ir teksto struktūra vertinami iki galo.
6. Jeigu mokinys parašė mažiau nei 200 žodžių, proporcingai mažinama taškų: už kiekvienus 20 mažiau parašytų žodžių atimama po 1 tašką iš bendros taškų sumos.
7. Taškai atimami tik iki 0 taškų.
8. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus klaida.
9. Ta pati fakto klaida laikoma 1 klaida. Fakto klaidos svarbios vertinant argumentų tinkamumą.